

Zašto Marš za nauku?

Marš za nauku, koji se na Dan planete Zemlje održava širom sveta, predstavlja zajednički pokušaj naučnika i naučnica da na globalnom nivou odbrane ključnu ulogu koju nauka ima za društvo – zdravlje, sigurnost, ekonomiju i politiku, da afirmišu kritičko mišljenje, te politiku koja se zasniva na činjenicama i argumentima.

Zašto je nauka važna?

Zato što je posvećena opštem dobru.

Nauka nam omogućava da razumemo svet oko nas, bila to priroda, kosmos ili društvo. Naučno i teorijsko mišljenje je ljudima od davnina otvaralo nove vidike i nove horizonte, dajući im snagu da se nose sa različitim izazovima koje donosi život na našoj planeti. Delovanje bez *slobodnog mišljenja* ostaje slepo i zatvoreno. Zbog toga je nauka, čak i kada se njeni učinci ne vide neposredno u našoj svakodnevnici, važna za sve nas. Zbog toga je važno da polje nauke ostane slobodno i nezavisno, raznoliko i inkluzivno.

Zato što pomaže da razumemo svet u kojem živimo i da ga učinimo boljim.

Čak i onda kada se bavi najsloženijim i teško dokučivim aspektima sveta, naučno i teorijsko znanje postavlja temeljna pitanja o njemu. Svi smo svedoci kako se svet u kom živimo ubrzano menja, a s njim i naša shvatanja o prostoru koji nas okružuje i našoj svrsi u njemu. Nauka nas oprema znanjem, veštinama i sposobnošću da na ta pitanja odgovorimo i da se uhvatimo ukoštac s trajnim dilemama o tome kako da ovaj svet bude bolji i kako da ga što bolje sačuvamo za buduća pokolenja.

Zato što pomaže da se neguje kritičko mišljenje.

Bez nauke i teorije nema kritičkog mišljenja. Zadatak nauke je da stalno i nemilice propituje. Ona nam omogućava da ponudimo neke istine, ali i da ostanemo zapitani nad problemima na koje je nemoguće dati lake ili „instant“ odgovore. Bez nauke, pred nama su samo proizvoljne ocene i puka mnjenja u službi onih koji imaju moć da ih pretoče u zakone i uredbe koji ne mogu služiti opštem dobru građana. Nauka ne samo da nam pomaže da bolje sagledamo društvenu situaciju, već nam omogućuje jasniju artikulaciju i refleksiju o mogućim alternativama poretka, koja je neophodna za unapređenje života zajednice i njeno demokratsko funkcionisanje.

Zato što je nauka u osnovi demokratije.

Verujemo da je snažno i nezavisno naučno mišljenje ključna odlika istinske demokratije. Samo je ono u stanju da proizvodi inovacije, da podstiče kritičko mišljenje, da doprinosi politikama koje zbilja unapređuju interese građana, i da u krajnjem ishodu omogući bolji život za sve ljude. Marš naučnika i naučnica u celom svetu je samo jedan od koraka koje treba preduzeti da bismo se angažovali u svojim zajednicama i društvu. Nauka dozvoljava donošenje informisanih odluka i njihovo kritikovanje na osnovu novih saznanja, razlikujući se time od autoriteta zasnovanog na pukoj moći.

Zato što je nauku moguće raditi samo zajedno.

Nastupamo ovde kao naučnici koji nastoje da izgrade partnerstvo između naučnika i šire zajednice. Nauka najbolje funkcioniše kada naučnici otvoreno diskutuju, iznose svoje zaključke i uključuju širu zajednicu u sam proces istraživanja. S druge strane, zajednica inspiriše naučnike da otvore nova pitanja koja su od značaja za društvo. Stoga komunikacija mora da se odvija u oba smera. Moramo slušati jedni druge, jer je napredak moguć samo uz međusobnu podršku.

Okupljamo se sa porukom: radićemo svi zajedno da bismo osigurali da naučna zajednica doprinosi demokratiji i dostojanstvenom životu u našoj zemlji. Maršom za nauku želimo da skrenemo pažnju na važnost dijaloga, u okviru naučnih krugova, sa donosiocima odluka i sa javnošću.

Ovaj marš je nestranački, ali je politički jer zahteva da se kreatori politika vode naučno zasnovanim argumentima u javnom interesu. Naučno mišljenje ne sme biti podređeno bilo kakvom obliku kratkoročnog i kratkovidog političkog interesa. Stoga, marširamo zajedno protiv politika koje marginalizuju, zloupotrebljavaju i ograničavaju nauku. Marširamo zajedno i tražimo: transparentnost i uključenost u donošenju odluka, finansiranje nauke koje nije na granici održanja i vraćanje dostojanstva i integriteta u nauci. Na nama je da postanemo jači glas u svojim zajednicama i da omogućimo svima da razumeju i cene vitalni doprinos koji nauka pruža društvu. Stoga, marš za nauku traži vraćanje glasa nauci.

U Beogradu, aprila 2017.

Grupa za studije angažovanosti
Instituta za filozofiju i društvenu teoriju
Univerziteta u Beogradu